

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 10.2.2006
COM(2006)51 galīgā redakcija
2004/0175(COD)

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM

atbilstīgi EK Līguma 251. panta 2. punkta otrajai daļai

par

**Padomes kopīgo nostāju par Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, ar ko nosaka
telpiskās informācijas infrastruktūru Kopienā (INSPIRE)**

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM

atbilstīgi EK Līguma 251. panta 2. punkta otrajai daļai

par

Padomes kopīgo nostāju par Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvu, ar ko nosaka telpiskās informācijas infrastruktūru Kopienā (INSPIRE)

1. INFORMĀCIJAI

Datums, kad priekšlikums nosūtīts Eiropas Parlamentam un Padomei(dokuments KOM(2004)516 galīgais redakcija - 2004/0175(COD): 2004. gada 23. jūlijs

Datums, kad Eiropas Parlaments pirmajā lasījumā sniedzis atzinumu: 2005. gada 7. jūnijs

Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinuma datums: 2005. gada 9. februāris

Kopējās nostājas pieņemšanas datums: 2006. gada 23. janvāris

2. KOMISIJAS PRIEKŠLIKUMA MĒRĶIS

Priekšlikuma kopīgais mērķis ir uzlabot veidu, kā telpiskā informācija, ko glabā valsts iestādes, atbalsta vides politiku, uzlabojot telpisko datu saskaņošanu un telpisko pakalpojumu savietojamību, nodrošinot lielāku datu savietojamību starp valsts iestādēm un sabiedrības piekļuvi tiešsaistē. Priekšlikumā ietvertie telpiskās informācijas veidi ir iekļauti trijos pielikumos.

Saskaņā ar ierosināto direktīvu dalībvalstīm nāksies veikt šādus pasākumus:

- izveidot pakalpojumu tīklu, kas ļauj meklēt, apskatīt un piekļūt telpiskai informācijai no „vienas pieturas” interneta portāla;
- padarīt savas telpisko datu kopas un pakalpojumus sadarbspējīgus (t.i., tehniski savietojamus) saskaņā ar komitejas procedūrā pieņemtās kārtības noteikumiem;
- izstrādāt attiecīgo valsts iestāžu datu katalogus, ietverot „metadatus”, kuros iekļauti konkrēta informācija par attiecīgiem datiem;
- padarīt publiski pieejamu telpisko informāciju;
- novērst šķēršļus telpiskās informācijas izplatīšanai valsts iestāžu starpā.

3. PIEZĪMES ATTIECĪBĀ UZ KOPEJO NOSTĀJU

3.1 Vispārīgas piezīmes

Komisija pilnīgi, daļēji vai principā var akceptēt 46 grozījumus no 49, ko Eiropas Parlaments ierosināja pirmajā lasījumā. Pašlaik kopējā nostājā burtiski vai pēc būtības ir iekļauti daudzi no šiem grozījumiem.

Komisija nevar pieņemt kopējo nostāju attiecībā uz vairākiem jautājumiem. Svarīgākie no šiem jautājumiem ir šādi.

Komisija nepiekrīt, ka intelektuālā īpašuma tiesības, kas pieder valsts iestādēm, var būt par pamatu sabiedrības piekļuves iespēju ierobežošanai telpiskajiem datiem.

Tāpat Komisija nepiekrīt, ka piekļuves iespēju ierobežojumu jāattiecina uz Komisijas priekšlikuma 18. panta 1. punkta a) apakšpunktā minētajiem izzināšanas pakalpojumiem, jo tas nozīmētu, ka sabiedrība pat nevarētu uzzināt par šādas informācijas esamību.

Komisija uzskata, ka tās priekšlikuma 18. panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem apskates pakalpojumiem jābūt bez maksas, un tā nevar pieņemt Padomes nostāju, kas ļauj valsts iestādēm zināmos apstākļos pieprasīt maksu un izsniegt atļaujas par šiem pakalpojumiem.

Kopējā nostāja paredz pienākumu izvairīties no šķēršļiem informācijas apmaiņā, kā arī noteikumus par saskaņotu nosacījumu nodrošināšanu Kopienas institūcijām un iestādēm, tam pakārtojot sabiedriskās informācijas sniedzēju tiesības pieprasīt samaksu un izsniegt atļaujas citām iestādēm par savu datu izmantošanu. Tāpat tā nav konkrēta par šķēršļiem, no kuriem jāizvairās. Tāpēc tā nevarēs sasniegt vienu no galvenajiem priekšlikuma mērķiem un var pat radīt pieaugošus šķēršļus informācijas izplatīšanai.

Visbeidzot, lai gan Komisija piekrīt, ka nosacījumi, kas attiecas uz informācijas izplatīšanu, neskar valsts iestāžu intelektuālā īpašuma tiesību esamību vai to īpašumtiesības, tā nesaskata vajadzību šo nosacījumu izcelšanai direktīvas tekstā. Ja šāds nosacījums tiek iekļauts, tad tikpat skaidri ir jānosaka, ja šīs tiesības var izmantot saskaņā ar citiem nosacījumiem.

3.2 Detalizētas piezīmes

3.2.1 *Komisijas pieņemtie Parlamenta grozījumi, kuri pilnīgi, daļēji vai principā ir iekļauti kopējā nostājā*

Pilnībā, daļēji vai principā ir ietverti apsvērumi, kas attiecas uz 1. un 5. grozījumu.

Uz direktīvas mērķi attiecināmais 6. grozījums ir iekļauts daļēji, apsvērumā atsaucoties uz telpas pārvaldību.

Teksta daļu pārveidošanai skaidrības uzlabošanas nolūkā kalpo 8. līdz 12. grozījums. Šie pārveidojumi ir iekļauti arī kopējā nostājā. Turklāt 9. grozījumā ir iekļautas dažas tehniskas pārmaiņas definīcijās, kuru lielākā daļa ir ietverta kopējā nostājā. Arī

10. grozījumā iekļauts neliels un pieņemams ierobežojums komitejas procedūru noteikumiem attiecībā uz pielikumu atjaunošanu.

Ar 13. un 14. grozījumu apskata metadatus, kas jārada attiecībā uz šajā direktīvā ietvertajiem telpiskās informācijas kopām un pakalpojumiem. Tie abi ir pieņemti principā, pieprasot dalībvalstīm sniegt informāciju par maksām, kas saistītas ar telpiskās informācijas kopu un pakalpojumu izmantošanas tiesībām un tādas metadatu kvalitātes nodrošināšanu, kura atbilstu šim nolūkam.

Ar 15. un 21. grozījumu nedaudz tiek mainīts formulējums attiecībā uz termiņiem, kurus jāievēro, lai atbilstu ieviešanas noteikumiem, un tie ir iekļauti atbilstīgajos pantos.

Ar 16. līdz 20., 22. un 23. grozījumu tiek precizēti zināmi noteikumi, kas attiecas uz ieviešanas noteikumiem, kuri paredzēti savietojamības uzlabošanai starp telpiskajiem datiem un pakalpojumiem. Kopējā nostājā tie ir pieņemti principā no 7. līdz 10. pantam, tādējādi arī uzlabojot šīs teksta daļas struktūru.

Ar 24. grozījumu mēģina precizēt to pakalpojumu dabu, ko jāsniedz dalībvalstīm, kuras ļauj datu pakalpojumu sniedzējiem piesaistīt savus datus INSPIRE infrastruktūrai. Šī problēma ir arī atspoguļota kopējās nostājas 12. pantā.

Ar 25. grozījumu likvidē neparedzētu neskaidrību sākotnējā priekšlikumā un tas ir iekļauts kopējās nostājas 11. panta noslēguma daļā.

Ar 27. grozījumu precizē pakalpojumus, kuriem komitejas procedūrā jāizstrādā tehniskā specifikācija. Šis precizējums ir iekļauts kopējās nostājas 16. panta pārveidotajā tekstā.

Ar 29. grozījumu precizē, ka datu sadales kārtībai ar starptautiskām organizācijām jābūt tādai pašai kā kārtībai, kas attiecas uz datu sadali starp iestādēm valstu un Kopienas līmenī. Tas ir iekļauts kopējās nostājas 17. panta 5. punktā ar brīdinājumu, ka šādam dalījumam jānotiek atklāti un savstarpēji izdevīgi.

Ar 31. grozījumu precizē sākotnējā priekšlikumā ietvertās Kopienas institūciju un iestāžu papildu piekļūšanas datiem paredzēto nozīmi. Šis precizējums ir iekļauts kopējās nostājas 17. panta 8. punktā, lai gan citas izmaiņas šajā punktā, ko ierosinājusi Padome, Komisijai nav pieņemamas.

Ar 35. grozījumu precizē, ka starptautiskajiem standartiem jāatbalsta direktīvas ieviešanu saskaņā ar Eiropas standartiem. Tas ir iekļauts kopējās nostājas 20. pantā ar papildu skaidrojumu, ka direktīvā minētajos ieviešanas noteikumos tie ir jāņem vērā.

Ar 36. grozījumu dalībvalstīm prasa sistemātiski publiskot, kā arī ziņot Komisijai par direktīvas ieviešanas uzraudzības pasākumu rezultātiem. Šī prasība ir iekļauta 21. panta 1. punktā.

Ar 38. grozījumu precizē, ka Komisijas ziņojums par direktīvas piemērošanu jābalsta uz dalībvalstu ziņojumiem. Šī prasība ir iekļauta 23. pantā, pievienojot vārdus „cita starpā”, līdz ar to atzīstot, ka ir iespējami arī citi avoti.

Ar 39., 42., 43., 46. un 48. grozījumu piedāvā lietderīgus precizējumus vai sīkus pārveidojumus dažādām pielikumos iekļautām tēmām un tie ir ietverti kopējā nostājā, reizumis ar turpmāku precizējumu. Ar 40. un 41. grozījumu dati par tēmu „ģeoloģija” tiek pārvietoti no III uz II pielikumu.

Ar 44. grozījumu direktīvas darbības joma tiek paplašināta, iekļaujot tajā komunālos pakalpojumus, valdības pakalpojumus un vides aizsardzības uzraudzības objektus. Šis paplašinājums palielinās direktīvas nozīmi vides politikas veidošanas procesā un tādējādi kalpos vispārējo mērķu sasniegšanai. Ar 49. grozījumu iekļauj papildu tēmu par atjaunojamiem enerģijas avotiem. Šis papildu tēmas ar zināmām pārveidēm ir iekļautas kopējā nostājā.

3.2.2 *Komisijas neatzītie Parlamenta grozījumi, kas nav iekļauti kopējā nostājā*

2. grozījums par apsvērumiem netika uzskatīts par attiecināmu uz priekšlikumu un tāpēc nav pieņemts.

7. grozījums, ar ko paplašina infrastruktūru, iekļaujot tajā Kopienas līmenī sagatavotus datus, Komisijai nav pieņemams un nav iekļauts kopējā nostājā, jo šāds nosacījums būtu saistīts ar pienākumu uzlikšanu Kopienas institūcijām un iestādēm, ko ar direktīvu nevar panākt.

3.2.3 *Padomes pieņemtie parlamenta grozījumi, ko nav pieņēmusi Komisija*

Ar 30. grozījumu saīsina noteikuma tekstu Komisijas priekšlikumā, kas paredzēts, lai novērstu konkurences izkropļojumus gadījumos, kad valsts iestādes arī veic komercdarbību, kura nav saistīta ar valstisko pienākumu izpildi. Tā kā grozītais noteikums vienkārši apstiprina Līgumā paredzēto pienākumu novērst konkurences izkropļojumus, nekonkretizējot kontekstu vai atbilstību, Padome ir nolēmusi pilnībā svītrot šo noteikumu. Lai gan tas ir uzlabojums Parlamenta grozījumam, Komisija dotu priekšroku sākotnējā noteikuma atjaunošanai pilnā apjomā.

3.2.4 *Parlamenta grozījumi, kas Komisijai ir pieņemami, bet nav iekļauti kopējā nostājā*

Ar 3. grozījumu mēģina precizēt noteikumus, kas attiecas uz datu sadali valsts iestāžu starpā, iekļaujot apsvērumu par finanšu kompensācijām publiskās informācijas sniedzējiem. Komisija var pieņemt šo grozījumu, jo tas saskan ar Komisijas priekšlikumu. No savas puses Padome ir veikusi būtiskākas pārmaiņas datu sadales noteikumos un tāpēc nav iekļāvusi šo grozījumu.

Ar 4., 33. un 34. grozījumu paredz, ka INSPIRE infrastruktūras koordinācijai domātajām struktūrām jāiesniedzas dažādos valdības līmeņos un jāņem vērā varas un atbildības sadalījums dalībvalstīs. Ar zināmām izmaiņām Komisijai tas ir pieņemami, taču tas nav iekļauts Padomes nostājā.

Ar 26. grozījumu publiskās informācijas sniedzēji varētu savus apskates pakalpojumus sniegt tādā formā, kas novērstu to atkārtotu izmantošanu komerciālos nolūkos un ietvertu atļauju ierobežot datu izmantošanas iespējas. Tas varētu būt efektīvs līdzeklis, lai pasargātu publiskās informācijas sniedzējus no šī pakalpojuma ļaunprātīgas izmantošanas. Padome nav iekļāvusi šo grozījumu, dodama priekšroku

vispārīgākam noteikumam, kas ļauj informācijas sniedzējiem pieprasīt samaksu, kā arī izsniegt atļaujas par šo pakalpojumu izmantošanu.

28. grozījumā paredzēts, ka dalībvalstis nodrošina, lai datu sadalījuma noteikumi valsts iestādēm nelabvēlīgi neietekmētu telpisko datu un pakalpojumu pieejamību. Padome šo grozījumu nav pieņēmusi, tā vietā izvēloties ievērojamu datu sadales noteikumu pavājināšanu.

Ar 32. grozījumu nodrošina, ka Komisijas priekšlikumā paredzēto parasto atļauju ieviešana nevajadzīgi neierobežos datu atkārtotas izmantošanas iespējas un pakalpojumu izmantošanu, kā arī netiks izmantota konkurences ierobežošanai. Tas pilnībā atbilst Komisijas iecerēm, taču Padome šo priekšlikumu nav pieņēmusi, tā vietā izvēloties pilnībā svītrot atbilstīgo priekšlikumu.

Ar 37. grozījumu dalībvalstīm pieprasa sniegt informāciju par nolīgumiem starp valsts iestādēm par informācijas saskaņošanu un sadali. Priekšlikumā par nolīgumiem sakarā ar informācijas saskaņošanu nav īpašs noteikums, taču šo grozījumu varētu pieņemt principā, ja tas attiektos uz dalībvalstu veiktajiem pasākumiem savstarpējās savietojamības veicināšanai starp telpisko datu kopām un pakalpojumiem. Padome grozījumu nav pieņēmusi.

45. grozījumā pamatoti paplašina informācijas apjomu par iedzīvotāju sastāvu un demogrāfiju. 47. grozījumā paredzēta jaunu datu piegāde par „antropogēnās spriedzes zonām”, kas varētu būt pieņemama, ja tās koncepcija tiktu izstrādāta precīzāk. Neviena no šiem grozījumiem nav iekļauta kopējā nostājā.

3.2.5 Padomes papildu izmaiņas priekšlikumā

Padome ir veikusi vairākas papildu izmaiņas priekšlikumā. Daudzas no tām ir tehniskas un saskaņojas ar Parlamenta ierosinātajiem grozījumiem. Tomēr kopējā nostājā ir veiktas vairākas būtiskākas pārmaiņas Komisijas priekšlikumam; turklāt dažas no tām rada nopietnu kaitējumu direktīvas mērķiem, par kuriem vienošanās ir panākta.

Svarīgākās no šīm pārmaiņām attiecas uz publisko piekļuvi datiem un to sadali starp valsts iestādēm.

Lai gan Komisijas priekšlikumā valda uzskats, ka tīkla pakalpojumiem, kas sabiedrībai ļauj atklāt un apskatīt valsts iestāžu publisko informāciju, ir jābūt bez maksas, kopējā nostājā paredzēts, ka sabiedriskās informācijas sniedzēji var pieprasīt samaksu un pielietot atļauju ierobežojumus, ja tie „ir nepieciešams priekšnoteikums telpisko datu kopu un pakalpojumu vai jau esošo starptautisko telpisko datu infrastruktūras ilgstošai uzturēšanai”(14. pants)), neprecizējot, kādos gadījumos tie jāpielieto. Turklāt kopējās nostājā 13. pantā minētajā sarakstā par pamatojumiem sabiedrības piekļuves ierobežošanai ir ietvertas arī intelektuālā īpašuma tiesības, ar to ļaujot piemērot šos pamatojumus izziņu dienestu pakalpojumiem vienlaikus ar citiem tīkla pakalpojumiem.

Attiecībā uz datu sadali starp valsts iestādēm, 17. pantā ir paredzētas ievērojami zemākas prasības nekā Komisijas priekšlikuma 23. pantā, turklāt tās drīzāk varētu palielināt nevis samazināt šķēršļus datu sadalē. Svarīgākās izmaiņas ir:

- 3. punktā, kurā ierobežojumu nepieļaušanu padara atkarīgu no informācijas sniedzēju tiesībām slēgt atļauju izsniegšanas vienošanās un pieprasīt samaksu no lietotāju iestādēm;
- 8. punktā, kurā paredzētie noteikumi, kas attiecas uz saskaņotu piekļuvi Kopienas institūcijām un iestādēm, tiek pakļauti tam pašam nosacījumam,
- kā arī 9. punktā, kurā izvirzīta prasība, lai panta noteikumi neietekmētu valsts sektora iestāžu intelektuālā īpašuma tiesību esamību vai īpašumtiesības uz tām, nepaskaidrojot, ka šīs tiesības tomēr ir jāizmanto saskaņā ar citiem nosacījumiem.

Komisija nevar atbalstīt šīs izmaiņas, jo tās nevajadzīgi ierobežotu sabiedrības piekļuves iespējas, sarežģītu direktīvas ieviešanu un samazinātu datu pieejamību, tādējādi samazinot infrastruktūras pievienoto vērtību. Īpašas bažas izraisa 17. panta 3. punkts, jo tas var mudināt informācijas sniedzējus radīt juridiskus un finanšu šķēršļus datu sadalei starp valsts iestādēm, tādējādi radot rezultātu, kas ir pretējs iecerētajam.

Cita veida nopietnas bažas saistās ar savietojamības ieviešanas noteikumu pieņemšanas procedūru pieņemšanu, kas paredzēta kopējās nostājas 7. panta 2. un 3. punktā. Tāpēc Komisijai ir jāveic iespējamības, kā arī sagaidāmo izmaksu un ieguvumu analīze, nosakot, ka noteikumi kādai dalībvalstij nedrīkst radīt pārmērīgas izmaksas, kā arī izvirzot prasību dalībvalstīm ievērot pieņemtos noteikumus vienīgi „iespējamā apmērā”.

Lai gan Komisija pilnībā atzīst vajadzību ievērot iespējamības un ieņēmumu un izdevumu apsvērumus, izstrādājot noteikumus, tos visumā nav iespējams analizēt pilnīgi un nepārprotami to tehnisko un arvien sarežģītāko iezīmju dēļ, tāpēc prasība veikt šādu analīzi noved pie ievērojamas kavēšanās laika ziņā un līdzekļu izšķērdēšanas. Turklāt Padomes piedāvāto tekstu varētu interpretēt tā, ka nevarētu ierosināt pieņemt ieviešanas noteikumu, ja pārlietu lielas izmaksas rastos kaut vai vienā no 25 dalībvalstīm. Komisijas priekšlikumā paredzētās komitejas procedūras ļauj dalībvalstīm pētīt noteikumu projektus un tos noraidīt, ja tās projektus uzskata par neizpildāmiem, finansiāli neefektīviem vai arī citādi nepiemērotiem. Ja noteikumi ir pieņemti, tad ir svarīgi, lai tos piemēro bez izņēmumiem, jo pretējā gadījumā netiek sasniegts mērķis nodrošināt to savstarpēju savietojamību.

Visbeidzot, Komisijai ir arī šādas piebildes par Padomes ierosinātajām papildu izmaiņām.

- Komisijas priekšlikumā ir pagarināti dalībvalstīm paredzētie termiņi, lai ieviestu īstenošanas noteikumus un direktīvu kopumā. Komisija uzskata, ka sākotnējā priekšlikumā ietvertie termiņi ir jāsaģlabā.
- Jānodrošina, lai atsauces uz starptautiskajiem standartiem (7. panta 1. punkts) un Eiropas standartizācijas iestāžu pieņemtajiem standartiem (20. pants) neradītu pienākumu pieņemt šādus standartus INSPIRE direktīvas kontekstā, jo atsevišķos gadījumos tas varētu novest pie lielām izmaksām, kā nebūtu attaisnojamas no izmaksu un ieņēmumu novērtēšanas viedokļa.

- Metadatos, kas radīti telpisko datu un pakalpojumu jomā, jāiekļauj ne tikai informāciju par to, vai dati ir validēti I%. panta 2. punkta c apakšpunkts), bet arī cita veida informāciju, kas attiecas uz pamatotību tādiem datiem, kas ietver, piemēram, vērtējuma metodes aprakstu.
- III pielikuma 7. punktā, atbilstoši attiecīgo Vispārējās vienošanās par pakalpojumu tirdzniecību iekļautajam aprakstam, vairāk atbilstu šāds virsraksts: „Valdības, veselības aizsardzības, izglītības, enerģētikas, vides aizsardzības pakalpojumi un vides uzraudzības iekārtas”.

4. SLĒDZIENS

Potenciāli kopējā nostāja ir nozīmīgs solis uz tādas direktīvas pieņemšanu, kas palīdzētu uzlabot zināšanu bāzi vides aizsardzības un citiem politikas novirzieniem, uzlabojot telpisko datu pieejamību un savietojamību. Daudzi no direktīvas noteikumiem rada labu pamatu turpmākai attīstībai.

Tomēr atsevišķas vietas kopējā nostājā var samazināt un nevis palielināt telpisko datu pieejamību, nostiprinot šķēršļus datu sadalei iestāžu starpā un nevajadzīgi ierobežojot sabiedrības piekļuvi informācijai. Citi direktīvas noteikumi apgrūtinās tās ieviešanu, samazinās tās spēju savstarpēji savietot dažādas datu sistēmas.

Šo iemeslu dēļ Komisija nevar pieņemt kopējo nostāju.

5. KOMISIJAS PAZIŅOJUMI

Vispārējs paziņojums

Komisija atzīmē, ka kopējo nostāju vienprātīgi ir pieņēmusi Padome. Tomēr Komisija nevar pieņemt kopējo nostāju, jo tā lielā mērā neizpilda šajā priekšlikumā ietvertās būtiski svarīgās nostājas.

Kopējās nostājas teksts informācijas piegādātājiem atstāj pārāk daudz iespējas nepieļaut sabiedrisku piekļuvi datiem un to dalīšanai ar citām iestādēm. Citas bažas saistās ar pārāk apgrūtinātām procedūrām komitejas procedūrā un nepietiekamām garantijām, ka šie noteikumi tiks pilnībā ieviesti dalībvalstīs.

Paziņojums par INSPIRE piemērošanu datiem, kas ir Kopienas institūciju un iestāžu rīcībā

Komisija pilnībā piekrīt, ka INSPIRE infrastruktūrai jāaptver telpisko datu kopas un pakalpojumus Kopienas līmenī, lai nodrošinātu saskanību starp dalībvalstīs iedibināto telpisko informāciju un atbilstīgo informāciju Kopienā. Komisija veiks visus vajadzīgos pasākumus, lai to nodrošinātu un, vajadzības gadījumā, izstrādās likumdošanas iniciatīvas, konkretizējot INSPIRE sastāvdaļu vietas noteikšanu atbilstīgajās Kopienas institūcijās un iestādēs.